

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2014

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΟΜΑΔΑ Α'

A.1.1. Ποιες διαφορετικές απόψεις εκφράστηκαν με αφορμή τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο ως προς τη σκοπιμότητα ή μη της συμμετοχής της Ελλάδας σε αυτόν και ποια ήταν η δράση του βασιλιά μέχρι το 1915;

Μονάδες 14

A.1.2. Να αναφέρετε τις προσπάθειες ποντοαρμενικής συνεργασίας κατά την περίοδο 1919-1922 και τους λόγους αποτυχίας τους.

Μονάδες 14

A.2.1. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

α. «Ιδιόμορφος δανεισμός (1917)»

β. «Ραλλικό κόμμα»

γ. «Διακοίνωση Μεγάλων Δυνάμεων (2 Ιουλίου 1905)»

Μονάδες 12

A.2.2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

1. Η υπερπόντια μετανάστευση στις ΗΠΑ ενίσχυσε την οικονομία της υπαίθρου μέσω των πολύ σημαντικών εμβασμάτων των μεταναστών.

2. Η βρετανική εταιρεία ΟΥΛΕΝ ανέλαβε την κατασκευή του φράγματος και της τεχνητής λίμνης στον Μαραθώνα.

3. Η Πατριαρχική Επιτροπή συστάθηκε με σκοπό την περίθαλψη των προσφύγων της περιόδου 1914-1921.

4. Με το άρθρο 4 της Συνθήκης του Λονδίνου (30 Μαΐου 1913) ο σουλτάνος παραιτήθηκε από όλα τα δικαιώματά του στην Κρήτη, την οποία παραχωρούσε στην Ελλάδα.

5. Το πρώτο παγκόσμιο Παν-ποντιακό Συνέδριο οργανώθηκε στη Μασσαλία τον Φεβρουάριο του 1918.

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ Β'

ΘΕΜΑ Β. 1. Αντλώντας στοιχεία από τα ακόλουθα αποσπάσματα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις

α) να παρουσιάσετε το περιεχόμενο του Συντάγματος του 1864. (Μονάδες 8)

β) να επισημάνετε το πρόβλημα που εμφανίστηκε μετά τη ψήφισή του όσον αφορά στο σχηματισμό κυβέρνησης και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκε και επιλύθηκε. (Μονάδες 12)

γ) να δηλώσετε από ποια Βουλή αναθεωρήθηκε το σύνταγμα του 1864 και ποιες ήταν οι σπουδαιότερες τροποποιήσεις που ψηφίστηκαν. (Μονάδες 5)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α' Από το Σύνταγμα του 1864

Άρθρον 10 Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ηθώς και αόπλως· μόνον εις τας δημοσίας συναθροίσεις δύναται να παρίσταται η Αστυνομία. Αι εν υπαίθρῳ συναθροίσεις δύνανται να απαγορευθῶσιν, αν ως εκ τούτων επίκτηται κίνδυνος εις την δημοσίαν ασφάλειαν.

Άρθρον 14 Ἐκαστος δύναται να δημοσιεύῃ προφορικῶς, εγγράφως και δια του τύπου τους στοχασμούς του, τηρῶν τους νόμους του Κράτους. Ο τύπος είναι ελεύθερος. Η λογοκρισία ως και παν ἄλλο προληπτικόν μέτρον απαγορεύονται ...

Άρθρον 21 Ἀπασαι αι εξουσίαι πηγάζουσιν εκ του Ἐθνους, ενεργούνται δε καθ' ον τρόπον ορίζει το Σύνταγμα.

Άρθρον 22 Η νομοθετική εξουσία ενεργείται υπό του Βασιλέως και της Βουλῆς.

Άρθρον 27 Η εκτελεστική εξουσία ανήκει εις τον Βασιλέα, ενεργείται δε δια των παρ' αὐτοῦ διοριζομένων υπευθύνων υπουργῶν.

Αλέξανδρος Σβώλος, Τα ελληνικά Συντάγματα 1822-1972, σσ. 129-131

ΚΕΙΜΕΝΟ Β' Πρόκειται για τον Χαρίλαο Τρικούπη, πού μέ τό περίφημο ἄρθρο του “Τίς πταίει;” στό φύλλο τῆς 29ης Ἰουνίου 1874 τῆς ἐφημερίδας «Καιροί» στιγματίζε τήν πολιτική τοῦ στέμματος, ὑποστηρίζοντας ὅτι οἱ κυβερνήσεις πού εἶχαν σχηματιστεῖ μετά τό 1868 ἦταν κυβερνήσεις μειοψηφίας, πού δέν συγκέντρωναν οὔτε τήν λαϊκή ἐπιδοκιμασία, οὔτε τήν ἐμπιστοσύνη τῆς Βουλῆς, ἀλλά ὄφειλαν τήν ὑπαρξή τους “εἰς μόνην τήν ἀπόλυτον χρῆσιν τῆς ἐν τῷ συντάγματι ἀναγεγραμμένης ὑπέρ τοῦ στέμματος προνομίας τοῦ διορισμοῦ καί τῆς παύσεως τῶν ὑπουργῶν”. “Ἄν ὁ λαός ἐξέλεγε ἐλευθέρως τούς ἀντιπροσώπους του” συνέχισε, “δέν θά ἦτο

έφικτός ὁ σχηματισμός ὑπουργείων προσωπικών, διότι ἡ Βουλὴ διὰ τῆς ἐνασκήσεως τῶν ἰδίων αὐτῆς προνομίων ἤθελε καταστήσει ἀναπόδραστον τὸν σχηματισμὸν ὑπουργείου ἀπολαύοντος τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς πλειονοψηφίας αὐτῆς».

Ν. Αλιβιζάτος, Εισαγωγή στην Ελληνικὴ Συνταγματικὴ Ιστορία, Τεύχος Α', 1821-1941 σσ. 89-90

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ' Ἡ δευτέρα ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ συνῆλθεν εἰς Ἀθήνας τὴν 8ην Ἰανουαρίου 1911. Εἰς τὴν Βουλὴν ταύτην δὲν ἀντεπροσωπεύοντο τὰ παλαιὰ κόμματα, καθόσον ταῦτα εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας κατὰ τοῦ «πραξικοπήματος τοῦ Βασιλέως» δὲν εἶχον λάβει μέρος εἰς τὰς ἐκλογάς. [...]

Τὸ ἀναθεωρηθὲν Σύνταγμα περιεῖχε σημαντικωτάτας νέας διατάξεις. [...] ὑπεβλήθησαν κυρίως εἰς ἐντόνους μεταβολὰς αἱ διατάξεις περὶ τῶν ὑπαλλήλων, τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καὶ τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων. Διὰ τοὺς ὑπαλλήλους ἐλαμβάνετο μεγάλη μέριμνα, καθόσον τὸ Σύνταγμα ἡγγυᾶτο νῦν τὴν μονιμότητα αὐτῶν καὶ ἀνέθετεν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὡς ανώτατον ἀκυρωτικὸν Δικαστήριον, δικαίωμα ἐποπτείας ἐπὶ τῆς μεταθέσεως, ἀπολύσεως καὶ πειθαρχικῆς διώξεως τῶν ὑπαλλήλων (ἄρθρ.102)

Γ. Δ. Δασκαλάκης, Ελληνικὴ Συνταγματικὴ Ιστορία 1821-1935, σελ. 85

ΘΕΜΑ Β.2.

Αντλώντας στοιχεῖα ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα παραθέματα καὶ αξιοποιώντας τις ιστορικὲς σας γνώσεις νὰ καταγράψετε τις αντικειμενικὲς δυσχέρειες που ἔκαναν τὸ ἔργο τῆς ἀποκατάστασης τῶν προσφύγων νὰ χαρακτηριστεῖ «τιτάνιο» καὶ νὰ ἀποτιμήσετε τὴ λειτουργία τῆς ΕΑΠ.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α' Καὶ ὁ ἔπαινος τῆς ΕΑΠ δὲν εἶναι μικρὸς, ἀν ληφθεῖ ὑπόψη ἡ σύγχυση καὶ ἡ ταραχὴ που επικρατοῦσε στὴ χώρα με τὴν πληθωρικὴ ἀφιξὴ τῶν προσφύγων καὶ τὴν ἀθλιότητα τῆς κατάστασής τους.

Απὸ τὴ μια, ομάδες πεινασμένων γυμνῶν ἀνθρώπων, χωρὶς κανένα πόρο ζωῆς, με μόνον προορισμὸ κάποια ἐκτασὴ γῆς, κατὰ τὸ πλεῖστο ἀκατοίκητη ἢ χέρσα, ἐγκαταστάθηκαν σὲ καλύβες που δὲν μπορούσαν νὰ τοὺς προστατέψουν ἀπὸ τὸν ἀνεμὸ καὶ τὴν βροχὴ.[...]

Απὸ τὴν ἄλλη, μιὰ ολόκληρη περιοχὴ, καταστραμμένη ἀπὸ τοὺς πολέμους καὶ πρόσφατα προσκολλημένη στὴν Ελλάδα (Ἡπειρος, Μακεδονία, Θράκη) ἐπρόκειτο νὰ τοὺς δεχτεῖ.

Σε τέτοιες συνθήκες ἀρχισε τὸ ἔργο τῆς.

Καὶ ὁμῶς προχώρησε ἀρκετὰ συστηματικὰ γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Ἦταν ἀνάγκη νὰ ἐρευνήσῃ τὴν ὑπαρξὴ τοπογράφων, ἀγρονόμων, υδραυλικῶν, μηχανικῶν καὶ οἰκοδόμων.

Έπειτα ήρθε η εξεύρεση σπιτιών, η διανομή καλλιεργήσιμων χωραφιών, σπόρων, ειδών περίθαλψης. Μερικές φορές, ενώ η εργασία προχωρούσε καλά, ξαφνικά προσέκρουε σε αξεπέραστα εμπόδια: ανθυγιεινές συνθήκες και αδυναμία υδροδότησης του οικισμού με πόσιμο νερό.

Πρόβαλλε λοιπόν η ανάγκη να εκκενωθεί η περιοχή και να μετακινηθούν οι πρόσφυγες σε άλλο μέρος. Υπάρχουν περιπτώσεις που πρόσφυγες άλλαξαν εγκατάσταση μέχρι 5 φορές.

Στ. Πελαγίδης, Προσφυγική Ελλάδα (1913-1930) Ο πόνος και η δόξα, σελ.418

ΚΕΙΜΕΝΟ Β' [...] το έργο της Επιτροπής Αποκατάστασης Προσφύγων (ΕΑΠ) υπήρξε μνημείο ορθολογικής μεθόδευσης, μέχρι την τελευταία του λεπτομέρεια. Έγιναν βέβαια αμέτρητα λάθη, κυρίως εξαιτίας της πίεσης του χρόνου που δεν επέτρεπε την πολυτέλεια άλλων επιλογών. Κάθε αναβολή θα εσήμαινε νέες εκατόμβες μεταξύ προσφύγων που βρίσκονταν στο έσχατο όριο της επιβίωσης. Υπήρξε, ωστόσο, από την πρώτη στιγμή η κατεξοχήν ορθολογική διάθεση αξιολόγησης των λαθών και διόρθωσής τους ή πάντως αποφυγής τους στο εξής.[...]

Τελική δοκιμασία και πανηγυρική επιβεβαίωση του ορθολογισμού των επιλογών που έγιναν αποτελεί ασφαλώς η επίτευξη των πολλαπλών – ανθρωπιστικών, εθνικών και κοινωνικών – στόχων που επιδιώχθηκαν, τόσο με την ανταλλαγή των πληθυσμών όσο και με την αποκατάσταση των προσφύγων.[...] Το μεγαλύτερο μέρος του Ελληνισμού συγκεντρώθηκε οριστικά μέσα στα ασφαλή σύνορα του εθνικού του κράτους – ασφαλή στο μέτρο ακριβώς που επιτεύχθηκε εθνική ομοιογένεια.

Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, Το ανεπανάληπτο επίτευγμα στο «Η μικρασιατική καταστροφή: 15 συγκλονιστικές μαρτυρίες ανθρώπων που έζησαν τη φρίκη του ξεριζωμού» Αθήνα: Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών 2008, σσ. 102-103.

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να **μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.**
3. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
4. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα** τα θέματα.
5. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό διαρκείας και μόνον ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ